

De buurtsportcoach op de sportvereniging

Taken en resultaten

Factsheet 2022/22

Eva Heijnen en Wikke van Stam

Figuur 1. Taken van de buurtsportcoach in en/of voor de verenigingen tussen juni 2020 en juni 2021 volgens verenigingsbestuurders (in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=109)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, augustus 2021.

Inleiding

In Nederland wordt 544 fte aan buurtsportcoaches (15,8% van het totaal aantal beschikbare fte's) ingezet bij sportverenigingen (Van Stam, Heijnen & Vrieswijk, 2021). Deze functionarissen helpen met het bereiken van het landelijke doel om sport- en beweegaanbieders klaar te maken voor de toekomst (Ministeries van VWS, OCW, SZW & VNG, 2018). Om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar te houden is het nodig om de basis te versterken. Binnen het deelthema 'Vitale aanbieders' werden specifiek buurtsportcoaches genoemd om sportaanbieders helpen om hun positie en onderlinge samenwerkingen te versterken.

De taken van buurtsportcoaches bij sportverenigingen lopen uiteen. Ze zijn afhankelijk van de vraag van sportverenigingen en gemeenten en de specialiteit van de buurtsportcoach. In deze factsheet zoomen we in op het werk van de buurtsportcoach op de sportvereniging, met behulp van peilingen bij het MI Verenigingspanel (bestuurders van sportverenigingen).

Inzet buurtsportcoaches op de sportvereniging

Volgens een vijfde van de verenigingsbestuurders is

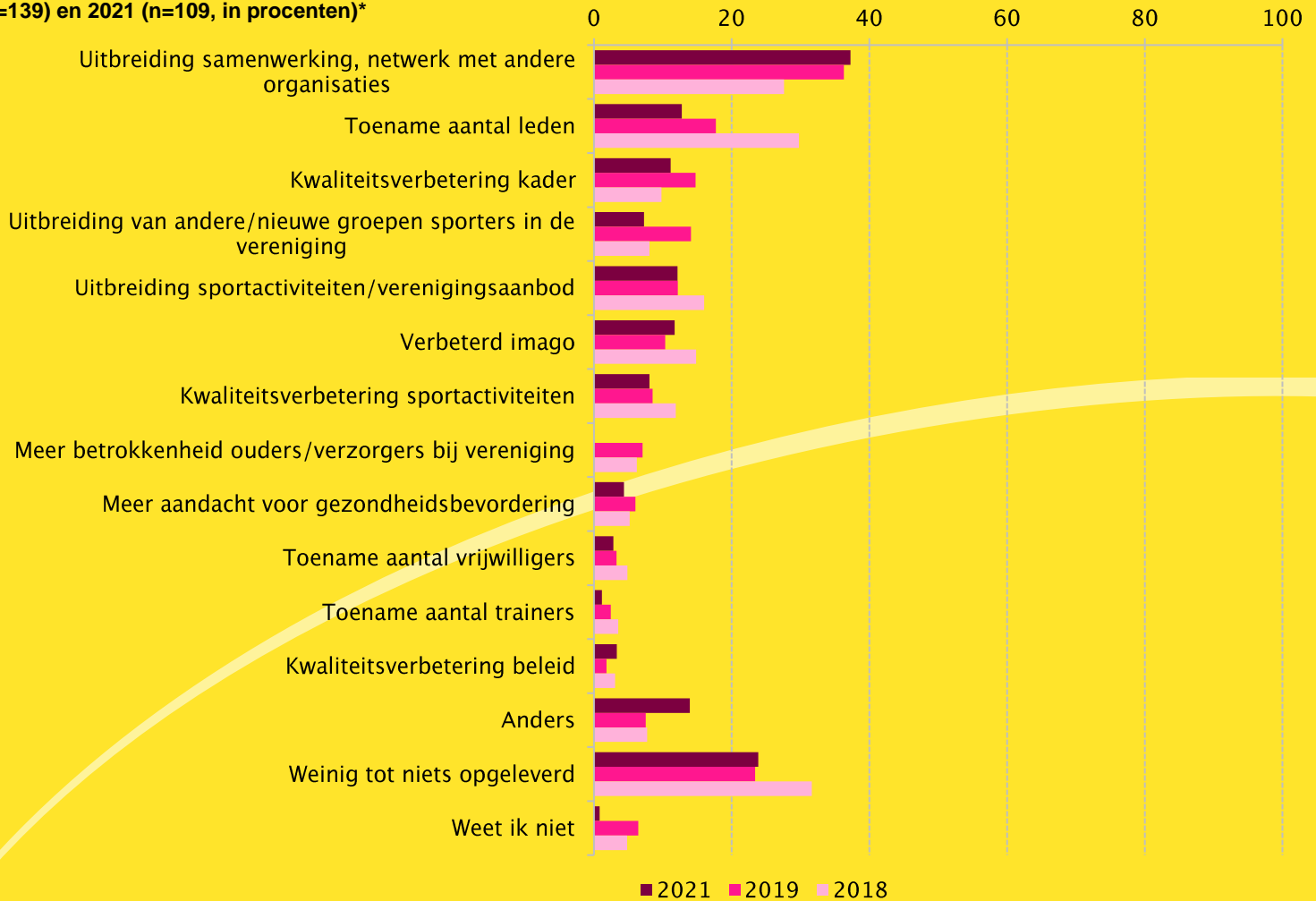
tussen juni 2020 en juni 2021¹ een buurtsportcoach actief geweest op hun vereniging (20%, niet in figuur). Bij 42 procent van de sportverenigingen waar een buurtsportcoach actief was, ging het om het organiseren/uitvoeren van activiteiten of clinics voor niet-leden, bijvoorbeeld op scholen (figuur 1).

In 2019 gaf meer dan de helft van de verenigingen (57%) aan dat de buurtsportcoaches activiteiten of clinics organiseren/uitvoeren voor niet-leden (niet in figuur). Deze daling komt mogelijk doordat in de coronaperiode de focus meer op eigen leden lag: bij 20 procent van de verenigingen waar een buurtsportcoach actief was in 2020 (figuur 1), hield de buurtsportcoach zich bezig met het organiseren/uitvoeren van activiteiten/lessen/trainingen voor leden, terwijl het in 2019 ging om 11 procent (niet in figuur).

Bij 33 procent van de sportverenigingen heeft een buurtsportcoach samenwerkingsverbanden opgezet waar de vereniging deel van uitmaakt (43 procent in 2019).

¹ Deze periode viel midden in de coronacrisis. Verenigingen hadden met verschillende coronamaatregelen te maken in deze periode.

Figuur 2. Resultaten van de buurtsportcoach(es) op de sportvereniging volgens verenigingsbestuurders in 2018 (n=129), 2019 (n=139) en 2021 (n=109, in procenten)*

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, augustus 2021, januari 2019 en januari 2018.

* In 2020 is deze vraag niet meegenomen vanwege de extra vragen over de impact van de coronacrisis op sportverenigingen.

Dit sluit aan bij de functie van een buurtsportcoach: het verbinden van sport en andere sectoren (bijvoorbeeld gezondheidszorg of onderwijs).

Meerwaarde voor de sportvereniging

De sportverenigingen waarbij in 2021 een buurtsportcoach betrokken was, geven gemiddeld een 7,6 aan de inzet van de buurtsportcoach(es) op de vereniging (niet in figuur). Op de vraag wat de buurtsportcoach de sportvereniging heeft opgeleverd, zagen de sportverenigingen de meeste winst in het ontstaan van nieuwe samenwerkingen/verbindingen met andere organisaties (37%), gevolgd door een groei in het aantal leden (13%, figuur 2). Het percentage verenigingen dat aangeeft dat

buurtsportcoaches hebben gezorgd voor een groei in het aantal leden is wel flink gedaald ten opzichte van 2018 (30%). De uitbreiding in samenwerking, netwerk met andere organisaties is gestegen ten opzichte van 2018 (28%). De uitbreiding in samenwerking zou kunnen komen door het sportakkoord en de bijbehorende ambities.

Een kwart van de sportverenigingen (24%) gaf in 2021 aan dat de buurtsportcoach de vereniging weinig tot niets heeft opgeleverd. Dit percentage is ongeveer gelijk aan 2019, maar gedaald ten opzichte van 2018 (32%). Bij 'Anders' zijn de toelichtingen heel divers, zoals 'goedkeuring coronaprotocollen', 'eenmalige activiteit' en 'resultaat moet nog blijken'.

Vitaliteitsindex

Een vitale vereniging is een organisatiekrachtige vereniging die maatschappelijk georiënteerd is. De organisatiekracht van een vereniging is de mate waarin een sportvereniging het vermogen heeft om haar kernfunctie te vervullen (Hoeijmakers & van Kalmthout, 2021).

Verenigingen met een gebrek aan vrijwilligers en kaderleden gaven vaker aan dat er een buurtsportcoach betrokken was bij de vereniging dan verenigingen waarbij het kader voldoende of goed is. Ook gaven de verenigingen die onvoldoende of matig scoorden op het gebied van kader vaker aan behoefte te hebben aan buurtsportcoaches. Hetzelfde geldt voor verenigingen die onvoldoende of matig scoorden op het gebied van accommodatie (financiering, beheer, onderhoud en exploitatie niet naar wens en/of weinig mogelijkheden tot flexibel gebruik van de accommodaties).

Verder blijkt dat bij de verenigingen die goed scoren op ledenontwikkeling vaker een buurtsportcoach betrokken was dan bij verenigingen die te maken hebben met een dalend ledenaantal (Mulier Instituut, Verenigingspanel februari 2021).

Conclusie

Volgens verenigingen houden buurtsportcoaches zich het vaakst bezig met het creëren van aanbod voor niet-leden, indirect een soort ledenwerving. In 2021 hebben buurtsportcoaches in mindere mate gezorgd voor een toename van het aantal leden dan in 2018.

Door verschuiving van de werkzaamheden en de vele vragen van sportverenigingen werden buurtsportcoaches een belangrijke verenigingsadviseur in de coronatijd (Van Stam & Heijnen, 2020), maar de rol van buurtsportcoaches op de sportvereniging lijkt al voor de coronacrisis te verschuiven. Minder inzet op ledenwerving en meer op het bewerkstelligen van samenwerkingsverbanden tussen organisaties lijkt een gevolg van de ambities uit het deelakkoord 'Vitale aanbieders' van het Nationaal Sportakkoord en de doelen van de 'Brede Regeling Combinatiefuncties'.

Verantwoording

De Verenigingsmonitor is een vragenlijst die een paar keer per jaar wordt uitgezet onder de verenigingen van het Verenigingspanel van het Mulier Instituut. Het Verenigingspanel bestaat uit meer dan 2.000 verenigingen. De resultaten uit deze factsheet komen uit vier verschillende metingen bij het Verenigingspanel: januari 2018, januari 2019, februari 2021 en augustus 2021. Door de samenstelling van het panel en de weging van de respons zijn de uitkomsten representatief voor de sportverenigingen in Nederland.

Literatuur

- Hoeijmakers, R., & Van Kalmthout, J. (2021). [Vitaliteit sportverenigingen in Nederland: ontwikkeling tussen 2018 en 2021](#) [Factsheet 2021/14]. Mulier Instituut
- Ministeries van VWS, OCW, SZW & VNG (2018). [Bestuurlijke afspraken Brede regeling combinatiefuncties](#).
- Van Stam, W., & Heijnen, E. (2020). [De impact van de coronamaatregelen op de werkzaamheden van buurtsportcoaches](#) [Factsheet 2020/14]. Mulier Instituut.